

Матни мазкури Маълумот дар бораи лоиҳа аз нусхаи англисии дар санаи 6-уми январӣ с.2014 таҳияшуда тарҷума шудааст.

Маълумот дар бораи лоиҳа

Маълумот дар бораи лоиҳа (МЛ) аз маълумоти мухтасар дар бораи лоиҳа ё барнома иборат аст: Чун МЛ корест дар ҷараён, баъзе маълумот шояд дар нусхаи ибтидоӣ дохил нест, вале дар баробари ба даст омадан ворид карда мешавад. Маълумот дар бораи лоиҳаҳои пешниҳодшуда пешақӣ ва ишоравиянд

Санаи таҳияи МЛ	-
МЛ тақдид шудааст дар санаи	5 –декабри 2013

Номи лоиҳа	Лоиҳаи барқарорсозии НБО Головная, 240-Мегаватт
Кишвар	Тоҷикистон
Рақами лоиҳа/Барнома	46418-001
Ҳолат	Тасдиқ шудааст
Мавқеи ҷуғрофӣ	Вилояти Хатлон

Дар таҳияи ҳама гуна барнома ё стратегияҳо, маблағгузорӣ намудани кадом як лоиҳа ва ё ишора намудан ба ҳудуд ё минтақаи ҷуғрофие, Бонки осиегии рушд ҳеҷ қазоватеро дар мавриди мақоми ҳуқуқӣ ё дигар мақоми ҳудуд ё минтақа наменаояд.

Таснифи бахш ва /ё зербахш	Энергетика / НБО-и калон
Таснифи мавзӯӣ	Рушди иқтисодӣ Ҳамкории минтақавӣ ва ҳамгирӣ
Категорияҳои ҷорисозии гендер	Унсурҳои гендерӣ вучуд надоранд

■ Маблағгузорӣ

Шакл/Тарзи кӯмак	Рақами тасдиқ	Манбаи маблағгузорӣ	Ҳаҷми маблағи тасдиқшуда (ҳазор доллари ИМА)
Грант	0346	Фонди осиегии рушд	136,000
-	-	Шарик	34,000
-	-	-	-
ҶАМЪ			170,000 доллари ИМА

■ Категорияҳои ҳифозатӣ

Барои маълумоти бештар оид ба категорияҳои ҳифозатӣ, лутфан ба сомонии зерин назар кунед:
<http://www.adb.org/site/safeguards/safeguard-categories>

Экология	В
----------	---

Кӯчидани ғайриихтиёрӣ	С
-----------------------	---

Мардумони бумӣ	С
----------------	---

■ Тавсифи мухтасари масъалаҳои экологӣ ва иҷтимоӣ

Чанбаҳи экологӣ

Таъсири интизорравандаи экологӣ Лоиха ба қатъшавии муваққатии барқ бо сабаби иваз намудани таҷҳизоти тавлидкунандаи нерӯи барқ, истифодаи партовҳои саҳт ва инчунин ба масъалаҳои сиҳату саломатӣ робита доранд. Тадбирҳои мувофиқи қоҳишдиҳии таъсири манфӣ дар тарҳи Лоиха дохил карда мешаванд ва тавассути нақшаи идоракунии экологӣ (НИЭ) амалӣ мешаванд.

Кӯчонидани ғайриихтиёрӣ

Кӯчонидани ғайриихтиёрӣ дар Лоихаи мазкур вучуд надорад.

Мардумони бумӣ

Таъсири манфӣ пешбинӣ намешавад, зеро дар мавзеи лоиха БОР иқомати мардумони бумиро муайян накардааст.

■ Иртибот, Иштирок ва Машварат бо ҷонибҳои манфиатдор

Дар раванди тарҳрезии лоиха

Табодули маълумот бо ҷонибҳои манфиатдор. Ҷонибҳои эҳтимолии манфиатдор иборатанд аз хонаводаҳо, корхонаҳои тичоратӣ, созмонҳои маҳаллӣ, ҳукуматҳои маҳаллӣ, муассисаҳои ҷамъиятӣ, ба монанди мактабҳои беморхонаҳо ва Ҳукумати марказӣ (Вазоратҳои молия, энергетика, ихтисодиёт).

Дар рафти амалигардонии лоиха

Табодули маълумот бо ҷонибҳои манфиатдор. Ҷонибҳои эҳтимолии манфиатдор иборатанд аз хонаводаҳо, корхонаҳои тичоратӣ, созмонҳои маҳаллӣ, ҳукуматҳои маҳаллӣ, муассисаҳои ҷамъиятӣ, ба монанди мактабҳои беморхонаҳо ва Ҳукумати марказӣ (Вазоратҳои молия, энергетика, ихтисодиёт).

■ Тавсиф

Лоиҳаи пешниҳодшуда таъмини энергияи таҷдидшавандаро ба системаҳои миллий ва минтақавӣ меафзояд. Лоиҳа таҷҳизоти барқиву механикиро барои тавлиди нерӯ дар НБО Головная нав мекунад. Ин амал дастрасии энергияро дар тӯли тамоми сол барои фурӯш ба мардум ва барои содирот ба Афғонистон афзоиш медиҳад. Лоиҳа иқтисори тавлидот ва самарабахшии эксплуататсионии НБО-ро баланд мебардорад. Иқтисори умумии тавлидоти дар Тоҷикистон 5,055 МВт мебошад. Қисмати зиёди тавлидоти нерӯ бо истифода аз об (98%) мебошад, ки ба он тағйиротҳои гидрологӣ таъсир расонида, дар тобистон нерӯ фаровон мегардад ва аммо дар фасли зимистон бошад, норасоии энергия ба назар мерасад. Таҷҳизоту асбобҳои тавлидоти энергияи Тоҷикистон аз мӯҳлати пешбинишудаи иқтисодии худ зиёдтар фаъолият кардаанд. Ниғаҳдории иншоот бо сабаби набудани қисмҳои эҳтиётӣ ва маблағ дар КВД Барқи Тоҷик дар сатҳи назаррас амалӣ намешавад. Нақшаи генералии минтақавии бахши энергетика, ки дар соли 2012 таҳти Ҳамкории иқтисодии кишварҳои минтақаи Осиёи марказӣ (ЦАРЭС) таҳия шудааст, муайян кардааст, ки анқариб 80% дороиҳо барои тавлид ва интиқоли нерӯ бояд иваз карда шаванд, то ба эҳтиётот чавобгӯ бошанд ва камчини энергия дар фасли зимистон бартараф гардад. Дар Нақшаи генералӣ барқарорсозии НБО Головная барои тавлидот ҳамчун афзалияти лоиҳа пешбинӣ шудааст. Стратегияи шарикӣ БОР дар кишвар барои солҳои 2010-2014 барқарорсозии неругоҳҳои барқи обиро ҳамчун яке аз масъалаҳои калидии фаъолият муайян намудааст. Эътимодноки ва фаъолияти бомароми нерӯгоҳи калони тавлидотӣ ва шабакаи интиқоли баландволта барои боэътимодии шабакаи ҳамҷавори миёнааслӣ аҳамияти баробар дошта, шартӣ муҳим барои савдои барқ аст. Самараи Лоиҳа аз таъминоти афзудаи энергияи таҷдидшаванда ба системаҳои миллий ва минтақавии энергетикӣ аз 743 гигаватт дар як соати соли 2012 ба 1130 гигаватт дар як соат дар соли 2026 иборат аст. Натиҷаи лоиҳа самаранокии тавлидоти миёнаи НБО-ро ба ҳисоби максималии 83% то 89% дар бар мегирад. Зернатиҷаи лоиҳа барқарорсозии НБО Головная буда, иқтисори тавлидотии он аз 240 МВт ба 252 МВт зиёд мешавад.

■ Асосноккунии лоиҳа ва робита бо Стратегияи миллий/минтақавӣ

НБО Головная дар масофаи 80 км ҷануби Душанбе ҷойгир аст. Иқтисори тавлидотии насбшудаи он 240 МВт мебошад, ки он пас аз НБО-и Норақ (3000 МВт), Сангтӯда 1 (670 МВт) ва Бойпӯза (600 МВт), аз лиҳози бузургӣ дар ҷои чорум аст. Сохтмони НБО Головная соли 1956 оғоз ёфта агрегати аввали он соли 1962 ба қор дароварда шудааст. Аз он замон, дар тӯли мӯҳлати қорӣ барои ниғаҳдории самаранокӣ, эътимодноки ва бехатариву қоҳиш додани хароҷотҳои қорӣ ва ниғаҳдории он, ба ғайр аз як агрегаташ, дигар ҳеҷ таъмиру таҷдиди калон дар ин НБО сурат нагирифтааст. Ба ҳамин хотир, вақт ва мӯҳлати қорӣ таъсири худро расонидаанд ва аксарияти таҷҳизоти барқиву механикӣ ва обию механикии НБО феълан дар ҳолати ниҳоят бад қарор доранд. Дар солҳои 1993 ва 1994, бо сабаби қисман қор накардани системаи гидрваликии дарвозаи асосии обпарто ва шаш дарвоза барои таҳшинҳо, ки қобилияти партофтани селобро доранд, Агрегати 2 қисман зерӣ об монд. Дар сурати ба таври фавқуллода раҳна шудани об аз НБО-и болооб, Головная зерӣ об мемонад. Ба ғайр аз ин, хавфи офати экологӣ низ вучуд дорад. Бо сабаби камбудӣ дар нақшаи аслӣ, 50 тонна рағфани трансформатор метавонад ба дарёи Вахш ҷорӣ шавад, зеро ягон таҷҳизоти ҷамъоварандаи рағфани нест. Солҳои 2005-2012, Головная ба ҳисоби миёна дар як сол 840 гигаватт энергия тавлид кардааст. Дар даҳсоли охир, ин иқтисори тавлидотии миёнаи солона ба хотири зуд-зуд вайрон ва шикастани агрегатҳо поён рафтааст. Соли 2011 аз ҷамъи

умумии 52560 соати кории 6 агрегат, онҳо ҳамагӣ 24720 соат кор кардаанд ва 27135 соат дар таъмир ва ҳолати садамавӣ қарор доштаанд. Боқимонда 705 соати дигар, агрегатҳо дар резерв (эҳтиёт) қарор доштаанд. Агрегати 4 аллакай аз кор монда ва соли 2012 барқарор карда шудааст. Ингизор меравад, ки агрегатҳои боқимонда низ дар давоми панҷ сол ва ҳатто камтар аз он, агар ба таври фаврӣ қорҳои тиаъмирии калон гузаронида нашаванд, аз кор мемонанд. Лоихаи барқарорсозии НБО Головная барои кишварҳои ҳамсоя низ муҳим аст. Соли 1987, аввалин шабакаи интиқоли барқ байни зеристгоҳи Герани Тоҷикистон ва Қундузи Афғонистон ташкил карда шуд. То ба ҳол, хати нерӯи 110 кВ ягона сарчашмаи барқ ба Қундуз аст. Содирот аз Тоҷикистон тавассути ин хат тамоми сол сурат мегирад ва дар чор соли охир ҳаҷми он ба ҳисоби миёна 30% ҳамасола афзоиш ёфта истодааст, ки дар соли 2011 он 106 гигаваатт/соатро ташкил кард. Таҷҳизоти тақсимотии Головная ягона манбаи нерӯи зеристгоҳи Геран ва содирот аз он ба Қундуз мебошад. Ингизор меравад, ки талабот дар Афғонистон меафзояд, зеро Ҳукумати Афғонистон ният дорад, то шабакаи тақсимоти дар минтақа вусъат диҳад. Сохтмони зеристгоҳи нави 220 кВ дар Қундуз ба роҳ монда шудааст, ки барқ ба он аз хати интиқоли 220 килловолтаи ба тозагӣ дар Тоҷикистон сохташуда интиқол дода мешавад. Аммо бо сабаби масъалаҳои мувофиқсозӣ, шабакаи Қундуз ба ду шабакаи ҷудоғона тақсим карда мешавад, ки якеаш аз хати пештараи Геран-Қундуз 110 кВ ва дигараш аз хати нави 220 кВ таъмин мегардад. Барқарорсозии НБО ба пуррагӣ иваз намудани агрегатҳои 1, 2 ва 5-ро пешбинӣ менамояд ва ингизор меравад, ки ин амал ба таври назаррас тавлидоти барқро беҳ месозад, аз ҷумла дар фасли зимистон, ки барқ камчин аст. Иқтисодии НБО ҳадди аққал ба 252 МВт хоҳад расид ва тавлидоти солона ба ҳисоби миёна, дар асоси нишондодҳои гидрологии ду даҳсолаи охир, дар соли 2021 ба 1130 гВт хоҳад расид. Дар чунин афзоишҳои ҳаҷми тавлидоти нерӯ турбинаҳо ва генераторҳои муассир нақши муҳимро мебозанд. Фейлан, агрегатҳои кӯҳна бо самаранокии максималии 84% кор карда дар як сония аз ҳар як турбина 180 м³ об мегузаронанд. Пас аз барқарорсозӣ, самарабахшии агрегатҳои нав ба 92% афзоиш ёфта, бо сабаби пурсамар будани хусусиятҳои турбина-генераторҳои нав, дар як сония ҳар як турбина танҳо 120 м³ об истифода менамояд. Ҳамин тариқ, иваз намудани турбинаҳо ва генераторҳо имкон медиҳад, ки самаранокии ба 8% афзоиш ёбад ва дар ин ҳол, то 33% истифодаи об сарфа шавад. Барқарорсозӣ ҳамчунин насби дастгоҳи ҷамъкунандаи рағғани ҷоришударо дар бар мегирад, ки ин амал дар ҳолатҳои фавқулодда офатҳои экологиро пешгирӣ месозад. Маблағгузорӣ намудани Лолиҳаро Ҳукумати Тоҷикистон дархост кардааст. Лоихаи пешниҳодшуда ба Стратегияи кишварӣ ва Барномаи БОР барои солҳои 2010-2014 мувофиқ аст. Лоиха дар Нақшаи фаъолиятҳои соҳибқории кишвар барои солҳои 2013-2014 ва дар рӯйхати лоихаҳои афзалиятноки миёнамӯҳлати Ҳамкории иқтисодии кишварҳои минтақаи Осиёи марказӣ/ Кумитаи ҳамроҳангсози бахши энергетика дохил аст.

■ Таъсир ба рушд

Таъминоти бештари энергияи таҷдидшаванда ба системаҳои миллӣ ва минтақавии нерӯ

■ **Натиҷаи лоиҳа**

Тавсифи натиҷа

Пешравиҳо дар самти натиҷа

Самаранокии баланди фаъолияти НБО Головная –

■ **Зернатиҷа ва пешравии амалигардонӣ**

Тавсифи зернатиҷаи лоиҳа

**Ҳолати пешравии амалигардонӣ
(Зернатиҷаҳо, Фаъолиятҳо ва Масъалаҳо)**

Барқарор шудани нерӯгоҳи тавлидкунандаи барқ –
ва таҷҳизоти интиқолдиҳандаи НБО-и Головная

Ҳолати лоиҳаҳои рушд

Тағйироти моддӣ

–

–

■ **Имкониятҳои соҳибкорӣ**

Санаи рӯйхатгирии аввал 5-уми сентябри 2012

Хадамоти машваратӣ

Ба кор гирифтани мушовирон тибқи Роҳнамои БОР оид ба Истифодаи мушовирон (2013, чун бо мурури замон тағйироту ислоҳот ворид карда мешавад), сурат мегирад. Дар интиҳоби мушовирон барои амалигардонии лоиҳа, методи сифат ва қиммат истифода мешавад, ки дар он ба хотири мураккабиҳои техникӣ лоиҳаҳои барқарорсозии НБО таносуби сифат:қиммат 90:10 татбиқ мегардад.

Харид

Аз ҷониби Барқи Тоҷик ду қарордоди «кор то ба охир» барои фаъолиятҳои муҳандисӣ, харидорӣ ва сохтмон харид карда мешавад, ки он лоиҳаро ба пуррагӣ фаро мегирад. Харид тибқи тартиботи тендери байналмилалӣ рақобатӣ (ICB) бо истифода аз стандартҳои ҳуҷҷатҳои тендерӣ барои тарқи нерӯгоҳ, таъминот ва қарордоҳои насбкунӣ сурат мегирад. Дар қарордоди корҳои муҳандисӣ, харидорӣ ва сохтмон барои барқарорсозии агрегатҳои тавлидкунандаи барқ, будини интиҳоби пешакӣ, бо сабаби мураккабиҳои техникӣ лоиҳаҳои барқарорсозии НБО, тартиботи тендери дузинагӣ истифода мешавад. Дар қарордоди корҳои муҳандисӣ, харид ва сохтмон барои барқарорсозии таҷҳизоти тақсимои барқ, раванди тендери якзинагӣ ва бо ду конверт бидуни интиҳоби пешакӣ, истифода мешавад.

Иттилоот дар бораи харид ва машварат

<http://www.adb.org/projects/46418-001/business-opportunities>

■ Цадвали вақт

Тасдиқи концепсия	30 июли 2013
Таҳқиқи ҳолати воқеӣ	26 августи 2013 то 06 сентябри 2013
Чаласаи баррасии роҳбарият	24 сентябри 13
Тасдиқ	28 ноябри 2013
Охири миссияи баррасӣ	–

■ Марҳалаҳо

Рақами тасдиқ	Тасдиқ	Имзо кардан	Эътибор	Пӯшидашавӣ		
				Ибтидоӣ	Таъдиди назаршуда	Воқеӣ
Грант 0376	28 ноябри 2013	–	–	31 январи 2021	–	–
–	–	–	–	–	–	–

■ Истифода

Сана	Рақами тасдиқ	БОР (доллари ИМА, ҳазор)	Дигарон (доллари ИМА, ҳазор)	Ҷоизаи ҳолис
Пешниҳоди қарордод				
5 январи 2014	Грант 0376	0	0	0.00%
–	–	–	–	–
Пардохт				
5 январи 2014	Грант 0376	0	0	0.00%
–	–	–	–	–

■ Мақоми паймонҳо

Паймонҳо ба категорияҳои зерин тақсим мешаванд—ҳисобҳои тафтишшуда, кафолатҳо, иҷтимоӣ, бахшӣ, молиявӣ, иқтисодӣ ва дигарон. Мувофиқат ба паймон тибқи меъёрҳои зерин дараҷабандӣ мешавад: (i) Қаноатбахш—ҳамаи паймонҳо таҳти Категория мувофиқанд, ҳадди максималии як истисно имкон дорад, (ii) Қисман қаноатбахш—ҳадди максималии ду паймон дар категория мувофиқат намекунанд, (iii) Ғайриқаноатбахш—се ва ё зиёда паймон дар категория мувофиқат намекунанд. Тибқи Сиёсати иртибот бо ҷомеа 2011, дараҷабандии мувофиқати паймон барои Ҳисоботи молиявии лоиҳа танҳо ба лоиҳаҳои татбиқ мешавад, ки даъвати онҳо ба музокира пас аз 2-юми апрели 2012 сурат мегирад.

Рақами тасдиқ	Категория						
	Бахшӣ	Иҷтимоӣ	Молиявӣ	Иқтисодӣ	Дигарон	Кафолатҳо	Ҳисоботи молиявӣ лоиҳа
Грант 0376	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–

■ Тамос ва маълумоти таҷдидшуда

Маъмури масъули БОР Леван Мтchedlishvili (lmtchedlishvili@adb.org)

Идораи масъули БОР Идораи Осиёи марказӣ ва ғарбӣ

Шӯъбаи масъули БОР Шӯъбаи энергетика, CWRD

Муассисаҳои амалисоз -

■ Пайвандҳо

Сомонаи интернетии лоиҳа <http://www.adb.org/projects/46418-001/main>

Рӯйхати санадҳои лоиҳавӣ <http://www.adb.org/projects/46418-001/documents>